

INTERVIEW HELEEN DE CONINCK

‘Twee graden opwarming is zo veel rampzaliger, dat moeten we ons niet toestaan’

Heleen de Coninck is hoogleraar innovatie en klimaat aan de TU Eindhoven en een van de vijf Nederlandse auteurs van het IPCC-rapport. Ze schreef onder meer de paragraaf over CO₂-afvang en -opslag. ‘De deur staat op een kiertje dat snel nauwer wordt.’

Bard van de Weijer 4 april 2022, 18:20

In het Zuid-Limburgse Mechelen liep het water afgelopen zomer door de straten. Beeld Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Wat is voor u de belangrijkste conclusie van het nieuwste rapport?

‘Dat we actie moeten ondernemen om onder de 1,5 graad opwarming te blijven, is nog nooit zo urgent geweest. Het rapport is duidelijk: de komende jaren moet de wereld pieken in CO₂-uitstoot. De deur staat op een kiertje dat steeds nauwer wordt.’

‘Het goede nieuws is dat we nog nooit zo goed hebben geweten hoe dat moet. Niet eerder hebben we zo veel inzichten bij elkaar gebracht. In dit rapport komen veel verschillende perspectieven bij elkaar.’

Welke inzichten bijvoorbeeld?

‘Bestrijden van klimaatverandering lukt niet met alleen een rijtje technologieën en wat economische maatregelen. We zien dat innovatie ook slechte kanten kan hebben als je de internationale perspectieven buiten beschouwing laat. Neem de lithiummijnen in Argentinië (waar arbeiders soms onder erbarmelijke omstandigheden moeten werken, *red.*) die de grondstoffen leveren voor onze elektrische auto’s. Daar schuurt het en daar moet je oog voor hebben.’

De wereld ligt totaal niet op koers voor de Parijsdoelen. En dan zegt dit rapport: het is eigenlijk nog complexer. Gaat de wereld die doelen ooit nog halen?

‘Het is inderdaad complex. Dat zie je niet alleen bij het klimaat, maar ook op andere terreinen, zoals in Nederland het stikstofbeleid. Of inkomensongelijkheid. Ogenschijnlijk losse maatschappelijke onderdelen die veel meer verbonden blijken dan we dachten.’

‘Toch is het niet alleen maar ingewikkeld. De helft van de emissies tot 2030 kunnen we terugdringen met oplossingen die minder kosten dan 100 dollar per ton CO₂. Dat is veel geld, maar het is niet onbetaalbaar. Op korte termijn kan er dus al veel gebeuren.’

‘Daarnaast moeten we inzetten op systeemveranderingen. Gedragsverandering. Verandering van culturele normen. Denk aan het stoppen met roken in het openbaar. Dat vergde ook een kwarteeuw voordat iedereen dat normaal vond.’

Heleen de Coninck

Heeft u een voorbeeld van een gedragsverandering die het klimaat helpt?

‘Je kunt nu al stoppen met vlees eten. Dat heeft een groot effect. Het wordt alleen makkelijker als vegetarisch of veganistisch de norm is. Nu is vlees eten de norm. Het vergt tijd om dit te veranderen. Daar is regelgeving voor nodig. Restaurants moeten hun menu’s aanpassen. De voedingsindustrie moet mee. Boeren ook. Het is complexer omdat meer groepen moeten samenwerken. Dus duurt het langer.’

Bent u optimistisch dat het gaat lukken?

‘Ik ben heel pessimistisch als er niets verandert. Dat stelt het rapport ook. Als we nog een paar jaar zo doorgaan, kunnen we die anderhalve graad vergeten. Daar is weinig hoopvols aan.’

‘Tegelijk zie ik hoeveel er mogelijk is. In Nederland, maar ook op andere plekken ontstaat een veel vruchtbaardere bodem voor actie. Ook bij overheden en industrie is de wil er samen het systeem te veranderen. En we hebben nog nooit zo goed in kaart gebracht wat we moeten doen, dat stemt me hoopvol.’

Heeft u het dan over anderhalve graad of twee graden?

‘Anderhalf. Twee graden is zo veel rampzaliger, dat moeten we ons eigenlijk niet toestaan, om daar aan te denken. Ik heb de hoop niet verloren. Maar ik ben ook niet onrealistisch. Als dit rapport niet heel stevig tussen de oren komt, schieten we eroverheen.’